

Mondjunk ámen t és mondjunk igent

2009 május 27. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 1

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Móser Zoltán fantasztikus cikksorozata a régmúlt id?k, az elfelejtett Magyarország kincseit mutatja meg nekünk ebben a párját ritkító sorozatban, mely a Magyar Nemzet hétvégi magazinjának volt elengedhetetlen tartozéka. Utazzon velünk, ismerjük meg együtt Magyarországot egy kicsit másképpen.

A drávaszögi Csúzára nagy szeretettel és fájó szívvel gondolok. Annak idején több napot töltöttem itt, sokat fényképeztem, számos néprajzi vonatkozású kép készült a népdalkutatók társaságában, a környék összes számba jöhet? emlékét megkerestem. Azt hittem, hogy néhány év múlva újra eljövök. De a történelem közbeszólt, s jött az a szégyenteljes háború, amir?l szólni itt nem tisztem. Azt viszont tudom, hogy pusztítása a faluban és a lelkekben borzasztó volt. Ahányszor a falu – és a többi magyar település – nevét meghallottam, csak arra gondoltam, mi van, mi lesz az itteniekkel? Majd mindenki menekülésre kényszerült.
Ezért is néztem olyan különös figyelemmel a mostani március 15-i, határon túli magyar eseményekr?l szóló tudósítás közül azt a részt, amely Csúzáról szólt. Itt megkoszorúzták Ács Gedeon sírját. Amikor ott jártam, elég rendezetlen volt, s most – ámulatomra – a sír és környéke is gondozottnak látszott.
De mit is kell tudnunk az 1819-ben, Bellyén született református lelkészr?l? Kecskeméten kezdte, majd Debrecenben fejezte be teológiai tanulmányait. „Lelkészi tevékenységét édesapja, Ács László mellett kezdte el Laskón. Rokonszenvezett a ’48-as eszmékkel. Hívei körében gyújtó beszédeket tartott a Habsburg-ház ellen. Pécsett bebörtönözték, s csak híveinek közbenjárására szabadult. A szabadságharc elbukása után csatlakozott az országból kimenekül?khöz. Kossuth Lajos sz?kebb köréhez tartozott, a kormányzó tábori lelkésze lett. Az emigránsok vezet?jét végigkísérte Kis-Ázsiában, majd 1851-ben Törökországból az Egyesült Államokba költözött, s ott élt 1861-ig. Akkor hazaindult, s haláláig Csúzán lelkészkedett. Máig jelent?ssé a majd ötezer lapnyi naplófeljegyzései teszik. H? freskóját festette meg a korabeli Amerikának, ezenkívül kútf?nek számítanak a XIX. századi alsó-baranyai népéletr?l összeírogatott feljegyzései. A 16 kötet naplóban gazdag adalékok találhatók a Drávaszögr?l, az itteni mondákról, proverbiumokról, népnyelvi jelenségekr?l, anekdotákról, az emberélet szokásairól, a jogi népszokásokról, az ünnepekr?l, hétköznapokról, a természetfeletti erej? lényekr?l, a hiedelmvilág alakjairól, varázslásokról és babonákról.” Ezekb?l egy kis kötetre való jelent meg 1992-ben, Lábadi Károly válogatásában, aki maga is Csúzán lakott és dolgozott. Egy másik, a Mihelyt gyertyámat eloltom… cím? válogatott kötet (Bogáti Péter munkáját dicséri) a bostoni följegyzéseib?l készült. Most ezekb?l mutatunk be kett?t, amely a mindenre kíváncsi, humorral és szeretettel néz? és figyel?, kapitányi ranggal rendelkez? udvari káplán, Ács Gida úr stílusát (és hitét) is jól jellemzi.
„Hajlamom ellenére, csupán atyám kívánatára lettem pappá. Atyámnak utóda voltam. Legel?ször ikreket kereszteltem.
Alkalmasint én vagyok az egyetlen magyar prot. pap, ki magyar egyházi beszédeket három világrészben tartottam. Bizonyosan az els?, ki magyar közönségnek magyarul szónokolt Amerikában.
Sumlán örmény templomban szónokoltam… Közönségem többsége katolikusokból állott, de elég volt közte kálvinista, lutherán, óhit?, mózesvallású, s volt jelen mozlim is. Amerikában hallgatóimnak csak egyharmada volt magyar, s aközt is alig egypár, ki velem egy valláson volt. Sumlán a magyar kiköltözöttek igazgató választmánya az emigratio f?papjává nevezett ki, de parányi fizetést sem decretált számomra.
Egyszer saját húgomat eskettem, ki még 15 éves sem volt.
Egyszer oly leányt eskettem, ki nem a v?legényébe, hanem az esket? papba volt szerelmes.
Egyszer a v?legény, mid?n kérdeztem, szereti-e menyasszonyát, nemet mondott.
Hajlamom ellenére lettem ugyan pappá, de okom van hinni, hogy hallgatóim legnagyobb része – mindhárom világrészen – szeretett.”
1862. júl. 22.
„Múlt éjjel álmomban éppen Amerikában jártam, rég megholt Szerényi barátommal, Ihász Danival s egyebekkel beszéltem, mid?n ajtóm zörgésére ébredtem. A hosszas szárazság után végre esni kezdett, s er?s szélvész zörgetett föl álmomból; de jólesett, hogy nem Bostonban vagy New Yorkban ébredtem. Ott künn gyakran megkínozott az álom, mert többnyire hazaszállított, s ébredéskor nagyon fájt, hogy álmom nem való. Most meg többnyire Amerikában élem az álméletet, s nagyon ritkán történik, hogy éjjel is honn lennék. Kett?s életet élek, s jólesik, hogy a bujdosás már csak álom.”
A sírkövön az alábbi felirat olvasható: „Ács Gedeon ref. lelkész emlékére, ki mind hazájában, mind bujdosásában, Istenét és népét, hazáját és nemzetét, 40 évig hittel, szeretettel szolgálta.”

Móser Zoltán, mno.hu

Ajánló